

בש"פ 1045/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1045/14

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 26.1.14 במ"ת 55221-12-13 שניתנה על ידי
כבוד השופט רם וינוגרד

תאריך הישיבה: י"ט באדר א' התשע"ד (19.2.2014)

בשם העורר: עו"ד נמיר אדלבי

בשם המשיבה: עו"ד הילה גורני

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (מ"ת 55221-12-13, השופט ר' וינוגרד) מיום 26.1.2014, במסגרתה הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המתנהלים נגדו.

הליכי המעצר עד כה

עמוד 1

2. ביום 29.12.2013 הוגש כתב אישום נגד העורר (יליד שנת 1995) ונאשם נוסף (קטין יליד שנת 1996). כתב האישום כולל שני אישומים, ומייחס לעורר עבירה של מעשה מגונה בנסיבות אינוס (סעיפים 348(ב) ו-345(ב)+(2)+(4)+(5) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שתי עבירות של סחיטה באיומים (סעיף 428 לחוק העונשין); שתי עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות (סעיפים 379 ו-382(א) לחוק העונשין); שוד (סעיף 402(ב) לחוק העונשין); החזקת סכין (סעיף 186 לחוק העונשין). תמצית עובדות כתב האישום הוא שהעורר והנאשם הנוסף ביצעו עבירות במהלך שני אירועים באזור אצטדיון מלחה בירושלים. באישום הראשון נטען כי השניים ניגשו אל מתלונן שרץ באזור, הנאשם הנוסף דחף את העורר על המתלונן, והאחרון קילל אותו. אז החל העורר לחבוט במתלונן, ובהמשך החלו שניהם להתעלל בו. בין היתר, דרשו ממנו כי יסיר את חולצתו ויעסה את העורר. בהמשך, הציע הנאשם הנוסף למתלונן לקיים עימו יחסי מין, המתלונן התחנן כי יעזבו אותו לנפשו, אולם לבסוף נכנע לשניים, וסייע לנאשם הנוסף בביצוע המעשה המגונה. במהלך האירועים הנושאים, עמד אדם נוסף מטעם השניים והשגיח שעוברי אורח לא יפריעו למעשים. באישום השני נטען כי השניים, 11 ימים לאחר האירוע הראשון, היכו ושדדו באיומי סכין שלושים ש"ח ממתלונן נוסף. במהלך אירוע זה, עברה במקום כעוברת אורח, ונטען כי העורר סינן לעבר המתלונן "אם אתה תגיד לאישה הזאת משהו אתה נפטר הערב". בנוסף, נטען כי העורר חנק את המתלונן והיכה אותו בראשו.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו. בבקשה טענה המשיבה כי בידיה ראיות לכאורה להוכחת העבירות: הודאת הנאשם הנוסף במיוחס לו והפללת העורר; זיהוי השניים במסדר זיהוי על ידי שני המתלוננים; תפיסת הפריטים שנשדדו באישום השני על גופם של השניים זמן קצר לאחר האירוע; צילום של השניים מתרחקים מזירת האירוע באישום הראשון זמן קצר לאחר סיומו. המשיבה טענה כי קמה עילת מעצר נוכח המסוכנות הנשקפת מן השניים לשלום הציבור, שלא ניתן לאיינה באמצעות חלופת מעצר. לפיכך, יש מקום לעצור את שניהם עד תום ההליכים.

4. ביום 2.1.2014 התקיים דיון בבקשה. באי-כוח של השניים לא כפרו בקיומם של ראיות לכאורה ועילת מעצר. בית המשפט הורה כי שירות המבחן יערוך תסקיר מעצר בנוגע לשניהם. בתסקיר בעניינו של העורר צוין כי אין הרשעות קודמות; מתקשה וסובל מסיטואציית המעצר; לא הביע עמדה חד משמעית ביחס למניעים שעומדים בבסיס האישומים נגדו, וכי לאורך כל האבחון "בלטה בדיקה אמביוולנטית, זהירה, הגנתית ולעיתים מאופיינת בדפוסי תוקפנות בכל הקשור לנושאי זהות, גבריות, גבולות וסמכות"; המעשים המיוחסים בוצעו לאחר תכנון, לאורך זמן, תוך שימוש בכוח פיזי רגשי ונפשי נגד קורבנות שנבחרו באקראי; נראה כי קיימים אצלו דחפים מיניים מוגברים אותם הוא ניסה להסוות, וכמו כן שהתנהגותו מתאפיינת בדפוסים של "אלימות גם מינית, כפייה, התמקדות בדחפיו, שימוש בכוח, הפגנת גבריות, השפלה והכאבה". לעניין חלופת מעצר, צוין בתסקיר כי העורר הביע רצון להשתחרר למעצר בבית הוריו בפיקוחם ובפיקוח סבתו. שירות המבחן התרשם לחיוב מהמפקחים, ציין כי העורר מכבד אותם, ושהם יכולים להוות מפקחים שיציבו בפניו גבולות ובכך לאיין ממסוכנותו. לבסוף, ובהתחשב בגילו הצעיר, ההמלצה הייתה לשחררו לחלופה זו.

5. ביום 26.1.2014, דן כאמור בית המשפט המחוזי בחלופת המעצר. בית המשפט קבע כי המעשים המיוחסים לעורר ולנאשם הנוסף חמורים מאד, ולא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות חלופת המעצר שהוצעה. זאת, על אף שמדובר ב"בגיר צעיר", שבעניינם המדיניות הראויה היא להותירם במעצר רק כמוצא אחרון. עוד ציין בית המשפט כי נוכח תסקיר המעצר השלילי "אין אלא לתהות מה היחס בין התיאורים בעניינו של המשיב 1 [העורר] בחלקו הראשון של התסקיר לבין ההמלצה אליה הגיע שירות המבחן". עוד הוסיף כי כך או כך, כידוע, המלצת התסקיר אינה מחייבת את בית המשפט, והוא רשאי לסטות ממנה במקרים המתאימים. על בסיס כל אלה, קבע בית המשפט שיש לעצור את העורר עד תום ההליכים המתנהלים נגדו. מכאן הערר שלפניי.

6. העורר טוען כי היה מקום לאמץ את חלופת המעצר בהתאם להמלצת שירות המבחן. עוד טוען הוא כי ניתן משקל רב מדי לעבירות המיוחסות לו, ומנגד לא ניתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות, לגילו, ולעברו הפלילי הנקי. כמו כן, הפנה העורר למקרים דומים למקרהו, לשיטתו, אשר שם בחר בית המשפט לשחרר לחלופת מעצר (בש"פ 4014/13 מדינת ישראל נ' פאזוואלו (6.6.2013); בש"פ 3391/13 עוידה נ' מדינת ישראל (20.5.2013)).

7. המשיבה, מנגד, טוענת כי לא ניתן לאיין את המסוכנות הגבוהה העולה מהעבירות המיוחסות לעורר. לטענתה, אין חלופה שיכולה לאיין את מסוכנותו, וכמו כן – ודאי שאין בחלופה שהוצעה (שנמצאת בסמוך למקום שבו בוצעו העבירות המיוחסות לו) כדי לאיין מסוכנות זו.

דיון והכרעה

8. לאחר העיון בהודעת הערר ובהחלטת בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים, מצאתי כי דין הערר להידחות.

9. כידוע, לשם מעצרו של נאשם, לאחר הגשת כתב אישום, על המדינה להוכיח שתי יסודות - עילת מעצר על פי אחת העילות המנויות בסעיף 21(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), וקיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה, לפי סעיף 21(ב) לחוק המעצרים. גם לאחר שהשתכנע בית המשפט כי ניתן להורות על מעצר, לא יעשה כן באם ניתן להשיג את תכלית המעצר תוך נקיטת בחלופת מעצר לפי סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים (ראו: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133 (1996) (להלן: הלכת זאדה)).

10. במקרה דנא, לזכותו של העורר עומדים העדר עבר פלילי וגילו הצעיר. בעבר קבעתי כי "מקום בו עסקינן בנאשם שהוא 'בגיר-צעיר' יש מקום לבחון בקפידה יתרה את אפשרות שחרורו לחלופת מעצר" (בש"פ 4412/13 באסטי נ' מדינת ישראל (27.6.2013)). זאת, בעיקר נוכח ההשפעה הקשה שיש במעצר ומאסר מאחורי סורג וברח עליהם, בדומה לקטינים (ראו: ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 44-47 (25.6.2013)).

11. עם זאת, במקרה דנא, אין להסתפק בחלופת מעצר. העורר מואשם בעבירות חמורות מאד. עבירות אלו מעידות בפני עצמן על מסוכנות גבוהה מאד בעינינו. בנוסף, מכתב האישום ומתסקיר המבחן עולה כי העבירות בוצעו תוך שימוש באכזריות רבה, לאחר תכנון ונקיטה ב"שיטת פעולה", והשפלת שני המתלוננים. לכך יש להוסיף כי מתסקיר המבחן עולה כי לעורר דפוסי התנהגות בעייתיים ותוקפניים, ועולה החשש כי שחרורו לחלופת מעצר יביא לסכנה לשלום הציבור. אין לי אלא להצטרף לתהייתו של בית המשפט המחוזי לפער בין הכתוב בתסקיר לבין ההמלצה לשחררו לחלופת מעצר.

12. לבסוף, אציין כי אין בשני המקרים עליהם הסתמך העורר כדי להועיל לו. בשניהם, הנאשמים ששחררו

לחלופת מעצר הואשמו בעבירות חמורות פחות מאלה שבהן מואשם העורר, ולא עמד לחובתם תסקיר מעצר שלילי.

13. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ט באדר א' התשע"ד (19.2.2014).

שׁוֹפֵט
